

בא.

ויעל הארבה על ארץ ישראל זאב ולק

"כל הלילה נדדה שנתי, מחר יום הדין לפרדסי, עמל של חמש ועשרים שנים עומד להיבלע בן-רגע." כך מספר **משה סמילנסקי**, ממייסדי רחובות, על מילחמתו בארבה, שפלש ארצה בשנת 1915. והוא ממשיך: "עוד בטרם יאיר הבוקר באתי אל הפרדס. עברתי לכל חזית המלחמה לרגל את כוחות הפולש ולדעת את מעמדו...עלינו להדוף את האויב או להשמידו במקומו.

חילקתי את הפועלים...העבודה רותחת, החסיל(=הארבה) מתמעט במידה ניכרת, הפרדס הולך ונקי... אך הנה בא זרם חדש מפינה אחרת, הפועלים אינם מספיקים לעוצרו...זרם נורא... הפועלים העומדים בשורה, בין הפרדס ובין הארבה, מפנים אותו הצידה, אבל הזרם הולך ומתחזק ומבקש לפרוץ לו דרך בין הפועלים אל תוך הפרדס. התלכדנו כולנו בשורה צפופה, וידינו הייתה על העליונה.

...ורק משתחלש רגע באיזה מקום ידו של פועל, יפרוץ החסיל שמה...מלחמה לחיים ולמוות. אבל הידיים הולכות ונחלשות, והשמש עולה מעלה מעלה והחום גדל. זרם החסיל מתרבה ומתחזק מרגע לרגע, כמו זרם מים כבירים. והגלים רודפים זה את זה ועולים זה על זה... כל השטח אשר למול עינינו כולו צהוב צהוב...ים של חסיל... וכל הזרם הזה זורם עלינו, על שורת הפועלים האחת והעלובה... החסיל דוחק אותנו אחורנית...

והנה השייך הערבי של הכפר השכן בא אלי רוכב על סוסתו... הוא עומד ומביט אל עבודתי וצחוק קל של תימהון עומד על שפתי... "מה העבודה הזאת לך?...כל עמלך לשווא...למה אתה מעביד חינם את האנשים ואת הבהמות?... אין כוח אשר יעמוד בפני המכה... כפרינו מלא כולו... הכול נחרב, הכול נאכל..." הוא מדבר, ואנחנו איננו פוסקים מעבודתנו.

מביט אנוכי אל הפועלים, פניהם חיוורים כסיד. טיפות זיעה כבידות מכסות את פניהם. נדמה לי כי עוד מעט - יתעלפו... וגם אנוכי מרגיש חולשה נוראה... מאז הבוקר לא טעמנו טעם לחם ולא שתינו מים... ציויתי שניים מנערי הפועלים להביא לכל אחד במקומו מים ולחם...

ופתאום רואה אני תנועת חרדה בין הפועלים העומדים בסוף השורה בדרום... "מה יש?" שואל אנוכי בפחד. "החסיל חוזר בו ופונה אל הפרדס מצד דרום". הנני ממחר שמה, כן הוא... "להתפזר - אני שואג - חלק מן הפועלים ילכו לצד הדרומי!"... השורה שלנו נעשית דלילה יותר ויותר... החסיל פורץ בינינו ועובר חיש מהר פנימה... זאת הייתה התקפה מסודרת: בראש עברו יחידים, אחריהם קבוצות קטנות ומאחריהן שורות שורות סגורות ומלוכדות... ההמון השוקק התנפל על העצים... רואה אני כי לא אציל את פרדסי... בא הסוף, הכול אבוד!...

(עפ"י אברהם שטאל, ספר "שבת בשבתו")